

akademik NENAD VEKARIĆ (Split, 26. 12. 1955. – Zagreb, 20. 7. 2018.)

Ljetos, 20. srpnja 2018. prerano nas je, u 63. godini života, napustio dragi kolega i prijatelj Nenad Vekarić, jedan od najistaknutijih hrvatskih povjesničara. Već od 2000. godine bio je član suradnik, a od 2012. redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Diplomirao je na Pravnome fakultetu u Zagrebu 1980. godine, ali se dalje školovao kao povjesničar. Magistrirao je 1987. na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zadru s radom na temelju kojega je 1989. napisao svoju prvu knjigu *Pelješka naselja u 14. stoljeću*, ovjenčanu Nagradom Grada Dubrovnika. U Zadru je i doktorirao 1991. godine s temom vezanom uz migracije na poluotok Pelješac, a 1997. godine objavio je knjigu *Pelješki rodovi*, koja dobiva Nagradu Dubrovačko-neretvanske županije. Mnoga su njegova istraživanja bila vezana uz Pelješac, a osobito Orebić – mjesto podrijetla njegove obitelji. Metodološki se najviše fokusirao na povijesnu demografiju promovirajući nove pristupe, danas nezaobilazne u istraživanjima. Primjerice, pionirski je osmislio metodu reprezentativne kapi, kojom je pokazao da se na temelju malo izvora može doći do bitnih interpretacija i zaključaka. Godine 2004. objavio je (zajedno s akademikom Vladimirom Stipetićem) knjigu *Povijesna demografija Hrvatske*, koja je bila dobitnik Nagrade Slobodne Dalmacije za znanstvenu knjigu godine.

Nenad Vekarić ukupno je objavio dvadeset autorskih knjiga i pedesetak znanstvenih radova kao rezultat vrlo studioznoga i dugogodišnjega prikupljanja povijesnih izvora. Njegov najopsežniji opus jesu knjige o vlasteli grada Dubrovnika. Već za knjigu *Dubrovačka vlastela između roda i države* (koju je napisao zajedno sa Stjepanom Ćosićem) dobiva 2006. godine Nagradu HAZU-a za humanističke znanosti. U jedanaest kapitalnih knjiga *Vlastela grada Dubrovnika* (od kojih je od 2011. godine objavljeno njih devet, a još su dvije u pripremi) detaljno je analizirao strukturu i razvoj dubrovačke vlastele, povijest pojedinih rodova te donio biografije istaknutih plemića. U svojim je istraživanjima otkrio i nepoznati raskol i klanovsku podjelu unutar dubrovačke vlastele, što je doprinijelo boljemu poznavanju ovoga društvenog staleža.

Od 1988. godine Nenad Vekarić bio je predstojnik Zavoda za povijesne znanosti HAZU-a u Dubrovniku gdje je bio zaposlen od 1984. godine. U tomu je razdoblju Zavod objavio niz vrhunskih monografija o povijesti Dubrovnika i dubrovačkoga područja. Nenad Vekarić bio je i urednik serija posebnih izdanja Zavoda – *Priloga demografskoj povijesti Dubrovnika i okolice*, *Monumenta historica Ragusina* i *Pretisaka*, a njegovom zaslugom međunarodno su se istaknula dva časopisa Zavoda – hrvatski *Anali* i engleski *Annals*.

Pod upraviteljstvom Nenada Vekarića Zavod HAZU-a u Dubrovniku, smješten u Sorkočevićevu ljetnikovcu na Lapadu, postao je ne samo najvažnija institucija za istraživanje povijesti Dubrovnika i Dubrovačke Republike, nego i mjesto gdje su istraživači mogli naći inspiraciju i kolegijalni savjet. Nenad Vekarić u Zavodu je okupio izvrsne suradnike s kojima je ljetnikovac postao mjesto iznimne kvalitete ali i posebnoga ozračja.

Prema mladim znanstvenicima i studentima imao je poseban odnos nesebično im dijeleći znanje i pomažući u prvim koracima. Još je 90-ih godina, u sklopu Dubrovačke medievističke radionice (zajedno s Nellom Lonza i Zdenkom Janeković Römer), okupljao i motivirao početnike u struci. Jedna je radionica, primjerice, s tada studentima: Irenom Benyovsky,

Tatjanom Buklijaš, Maurizijem Levakom, Nikšom Lučićem, Marijom Mogorović i Jakšom Primorcem rezultirala (suautorskom) knjigom *Vrijeme ženidbe i ritam poroda (Dubrovnik i njegova okolica od 17. do 19. stoljeća*, objavljenom 2000. godine. Kao redoviti profesor predavao je na mnogim humanističkim studijima u Hrvatskoj, a njegov mentorski rad postaje osobito intenzivan nakon što je 2006. godine osnovao zapaženi doktorski studij *Povijest stanovništva* na Sveučilištu u Dubrovniku. Također je omogućio osnivanje dodiplomskoga studija *Povijest Jadrana i Mediterana* na istome Sveučilištu.

Kao čovjek velike energije Nenad Vekarić bio je angažiran i u politici kao zamjenik gradonačelnika Grada Dubrovnika od 2013. do 2017. godine. Od javnoga značenja njegovi su radovi iz 1999. i 2012. godine o međudržavnomu razgraničenju s Bosnom i Hercegovinom, posebno u području poluotoka Kleka (koje piše zajedno sa Stjepanom Ćosićem i Nikom Kapetanićem). Izrazito je poticao timski rad i suradnju među institucijama. Između ostaloga, bio je član Upravnoga vijeća Hrvatskoga instituta za povijest od 2012. do 2016. godine, a od 2009. i član Uredničkoga vijeća časopisa *Povijesni prilozi*. Također je bio i član Znanstvenoga odbora institutskoga Triennala *Grad hrvatskog srednjovjekovlja*.

Mnogima je Nenad Vekarić asocijacija na nevjerojatnu energiju, predanost radu i produktivnost, ali i na nesvakidašnju srdačnost i pristupačnost. Njegov je odlazak ostavio veliku prazninu u hrvatskoj znanosti, u Gradu, u njegovomu Zavodu, ali i među svima nama koji smo imali privilegij s njim surađivati. Ipak, njegova djela, njegov strastven pristup istraživanju, a posebice njegov odnos prema ljudima ostaju trajna baština i usmjerenje za budućnost.

Irena Benyovsky Latin